

Nevladine organizacije (NGO)

Koncept nevladinih organizacija važan je u poimanju civilnog društva. Bazično zamišljene kao mehanizam društvene kontrole vlasti, nevladine organizacije artikuliraju partikularne interese interesnih grupa, te usput promoviraju svjetonazor određenih skupina. Na zakonskom nivou, postižu manju ili veću ravnopravnost, čime se društvo deklarira kao «civilno» te su razne inicijative – dopuštene.

Razina «dopuštenosti» ipak ne pokazuje pravu vrijednost NGO. Naime, sustav financiranja je ključan faktor kojima se dokazuje da je politika, pa i visoka politika, direktno upletena u koordiniranje ne samo onoga što je «dopušteno» već u promoviranje onoga što je «poželjno». S jedne strane, propagiranjem da nešto *postoji* zadobivaju se u dijelu javnosti (glasača) pozitivni poeni, a s druge strane, financiranjem onoga što je *korisno* ostvaruju se politički ciljevi. Dopuštenost i korisnost stoga predstavljaju značajni čimbenik u regulaciji *tržišta nevladinih organizacija*. U društvima gdje je naglašen neoliberalni pristup financiranja, znatan novac se izdvaja od strane *dobrotvora* koji ulažu u financiranje određenih NGO. Na taj način ovi proširuju svoj utjecaj iz sfere novca u sferu kulture, a kasnije i u institute *civilnog društva* koje usmjeravaju upravo u područje neoliberalanog svjetonazora. Kultura se tako preoblikuje, prioriteti miču sa razine *uobičajenog i tradicionalnog* u sferu pragmatičnog i korisnog – upravo samim *dobrotvorima* a posredno i onima koji dijele njihov *moralni rakurs*.

Drugi koncept je sustav NGO financiran direktno iz državnog proračuna. Pojedine interesne skupine putem birokratskog aparata budu financirane budući da je interes *visoke politike* da upravo te aktivnosti *ne zamru i da se netko time bavi*. Uobičajeno se radi o aktivnostima koje su pretežno neprofitabilne ili se pokušavaju prikazati kao neprofitabilnima. Putem NGO *kulturnog tipa* na taj se način potencira *kvaliteta na uštrb komercijalizma*. U konzumerističkom društvu upravo je pitanje «kulture» stavljeno na razinu ikone, no financiranjem na ovaj način uskraćuje se mogućnost da se takve aktivnosti preispituju *na tržištu*. Tržišni utilitarizam koji evolucionistički omogućava da samo najbolje (u biti najunosnije) usluge i proizvodi opstaju, na ovaj način budu korigirane *iz nostalgичnih razloga prema tradicionalnom*. Pojedine aktivnosti, pa kad ih rade i živi ljudi, na taj način budu evoluirane na razinu *muzejskih eksponata*.

Druga značajna skupina NGO su one karitativnog karaktera. *Socijalno osjetljiva* država na taj način nastoji redistribuirati dio financijskih sredstava *manje sretnima u tržišnoj utakmici*. Financijska sredstva koja se direktno distribuiraju putem proračuna slijede kruta, birokratska pravila te se putem NGO nastoji doprijeti «na transparentan i nestigmatizirajući način» do onih *koji se o sebi ne mogu i ne znaju sami brinuti*.

Fundamentalna opasnost ovakvog koncepta je moć koju dobivaju *dobročinitelji* u odnosu na korisnike. Naime, distribuirajući primjerice *hranu* iz jednog područja (svijeta) u drugo, pa makar ona bila *besplatna ili vrlo povoljna*, nastaje bitna reperkusija na *korisnike*: oni su nakon *dobivene pomoći* još više ovisni o toj pomoći, budući da je proizvodnja hrane na lokalnom nivou sada onemogućena budući da je *inozemna pomoć* često konkurencija domaćem proizvodu!

Ovaj mehanizam može za posljedicu imati da na globaliziranom tržištu dovede do poraza lokalnih ekonomija koje potom u neoliberalnom društvu postaju ekonomski zavisne (u neokolonijalnom su statusu) od svojih *dobročinitelja*. Autoritarne države stoga često instinktivno odbijaju *humanitarnu pomoć* u području strateških industrija.

Sljedeći nivo koje imaju NGO je nivo *međunarodnih organizacija* koje su klasično pretežno financirane iz *centara moći* u civilnim društvima razvijenih, a kod kojih je pretežno djelovanje upravo u područjima manje razvijenih društva.

Osim humanitarne i kulturne *monopolizacije*, ove organizacije mogu predstavljati i znatnu *grupu za pritisak* na nivou svjetonazora pojedinog *manje razvijenog društva*. Putem propagantnih akcija, nastoji se *tradicionaliste* uvjeriti u nužnost prihvaćanja *drugih svjetonazora* i nužnosti otvorenosti (civilnog) društva. Uz kulturnu monopolizaciju, s druge strane, tradicionalne vrijednosti svode se na razinu *folklor*a, koje naravno kako *izumiru* preuzimaju upravo – NGO. Ono što je u početku promovirano, postalo je dominantno, te je sada *tržišno konkurentno* i međunarodne NGO se mogu «povući» ostavljajući da se dalje financiraju ili «putem proračuna» ili putem – tržišta.

NGO, ukoliko su pažljivo financirane, stoga u konačnici mogu donijeti brojne *skriveno koristi* upravo svojim *dobročiniteljima*.

i

ⁱ Davor Moravek. Eseji. Nevladine organizacije (NGO). Moravek.net 2006
<http://www.moravek.net>